

É P Í T É S Z

K Ö Z L Ö N Y – M Ű H E L Y

A M A G Y A R É P Í T É S Z K A M A R A K I A D V Á N Y A

KÖZLÖNY

Építésügyi törvények és rendeletek módosítása 2009-ben

Tájékoztató a 2009. évi Pro Architectura-díjak, Kós Károly-díjak és a 2010. évi Ybl Miklós-díjak adományozásának menetéről

Az akadálymentes és egyetemes tervezéssel kapcsolatos szakmai továbbképzési programok

A településrendezési tervek fejlesztési összefüggései
A „tervezési program”
és a területek adottságai

A Magyar Építőművészek Szövetségének hírei

MŰHELY • Szombathely – Weöres Sándor Színház új épülete építészeti és városrendezési ötletpályázat

ÉPÍTÉSZ
KÖZLÖNY – MŰHELY
191. szám
2009. február
A Magyar Építész Kamara és a
Magyar Építőművészek
Szövetsége havi tájékoztatója

ISSN 1789-0934

Kiadja:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
Felelős: a kft. ügyvezetője

A szerkesztőbizottság elnöke:
Eltér István
(a MÉK elnöke)

Felelős szerkesztő:
Eltér István
(a MÉK elnöke)

Szerkesztőbizottság tagjai:
Dér Andrea (MÉK),
Körmendy János (MÉK)
MÉSZ rovat:
Borsos András MÉSZ titkár
Műhely rovat:
Kiss-Járomi Építésziroda

Szerkesztőség:
H-1088 Budapest,
Ötpacsirta utca 2.
Tel./fax: 06-1-318-2944
E-mail: mek@t-online.hu
www.mek.hu

Hirdetésfelvétel:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest,
Tárogató út 26.
Telefon: 06-1-200-7330
fax: 06-1-275-3070
www.publicitas.hu

A megjelenést támogatta
az Önkormányzati és
Területfejlesztési Minisztérium

Tartalom

- 4 Építésügyi törvények és rendeletek
módosítása 2009-ben
Tájékoztató a 2009. évi Pro Architectura-díjak, Kós Károly-díjak és a 2010. évi Ybl Miklós-díjak adományozásának menetéről
- 5 Az akadálymentes és egyetemes
tervezéssel kapcsolatos szakmai
továbbképzési programok
- 6 Jog – Kötelesség – Szabály – Figyelem
- 8 A településrendezési tervek fejlesztési
összefüggései
A „tervezési program” és a területek
adottságai
- 12 A Helyi Építészeti Örökség 2009. évi
Építészeti Nívódíj pályázata
„80 éves az Urbanisztika
Tanszék/2009”

**A MÉK Elnöksége és a szerkesztőbizottság nem minden esetben ért egyet a nyílt levelekkel, illetve a hozzászólás rovatban megjelent írásokkal.
Minden felelősség a közzétételt illeti.**

14 A MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK HÍREI:

Ez történt 2008 decemberében
2009. első félévi program

UIA Region II Council members meeting
Antalya 2008. november

Dr. Krähling János kapta a 2008. évi
Kotsis Iván-emlékérmét

Átadták a 2008. évi Kós Károly-díjakat

Kós Károly-est a Magyar Építő-
művészek Szövetsége Székházában
Horler Miklós

Új célok és technikák az építészetben
Nemzetközi építészkongresszus –
2009. március 7. Budapest

Falufelújítási Társaság – Magyar
Építőművészek Szövetsége
Csütörtöki Iskola Programsorozata –
2009. tavaszi félév

MÉSZ Könyvtár

16 In memoriam Meghívó Közlemény

▶ Építésügyi törvények és rendeletek módosítása 2009-ben

A Nemzeti Építészeti Tanács (NÉT) 2008. évi utolsó ülésén örömmel hallottam, hogy 2009 elején megindul az építésügyet érintő rendeletek felülvizsgálata.

A Magyar Építész Kamara (MÉK) ebben aktív partner kíván lenni, mert érti-érzékeli és tudja, hogy milyen hatással van egy-egy rendelet módosítása az ágazatban tevékenykedőkre (elsősorban a tervezőkre), valamint az építészeti minőségre, kultúrára, de még az építésgazdaságra is.

Ma már csak nosztalgiával emlékezünk az évszázaddal ezelőtti szabályozó rendszerekre és rendeletekre.

Akkor még evidens volt, hogy ahol kör alak volt rajzolva a szabályozási terven, ott alakult ki a KÖRÖND, ahol meg nyolcszög, ott az OKTOGON. Ki mert volna háromszög alakú tereket tervezni (tervezeteni)?

Ki mert volna üzletet elhelyezni az Andrássy út külső szakaszán vagy egy centivel is kisebbre venni az előkertet, mint az előírás?

Senki. Az előírások rövidek, érthetők voltak, a hatóság szigorú volt, a törvényeket és rendeleteket betartatták és betartották. Így jöhetett létre világszínvonal – VILÁG-ÖRÖKSÉG az Andrássy úton akkor is csak azért, mert a szakma, a gazdaság és a politika szereplői konszenzusban voltak egymással.

Ezt a konszenzust kell ismét megteremteni. Elfogadhatatlan a közérdekű és közmegegyezésre épülő szabályozással szemben – helyi érdekű politikai vagy gazdasági szabályozás térnyerése.

Meg kell szüntetni a rendeletekben lévő félreérthető, kijátszható, manipulálható szabályozó elemeket (pl. épület- és építmény-

magasság, szintterületi mutató, zöldterületi mutató), de jelentősen változtatni kell a használatba vételi engedély kiadásának feltételein is.

Bőven van teendőnk!

A www.mek.hu honlapra feltettük azoknak a rendeleteknek a sorát, amelyekhez kamaránk kidolgozta előzetes véleményét – az elnökség, a területi elnökök értekezlete, a jogi bizottság és néhány építész kollégánk hozzászólása alapján.

Kérünk mindenkit – akit érint, és főleg érdekel a jogalkotás folyamata –, írja meg véleményét ezekről vagy bármely más rendeletről.

Eltér István
a MÉK elnöke

▶ Tájékoztató a 2009. évi Pro Architectura-díjak, Kós Károly-díjak és a 2010. évi Ybl Miklós-díjak adományozásának menetéről

A címben szereplő építészeti díjak adományozásának rendjét a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter által adományozható elismerésekről szóló 21/2008. (X. 22.) NFGM rendelet szabályozza.

A legrangosabb építészeti díj az **Ybl Miklós-díj**, amely minden évben március 15-ike alkalmából adományozható, kimagasló egyéni építészeti alkotó tevékenység elismeréséül. A díj nem megosztható, évente legfeljebb öt személy kaphatja meg. Tekintettel arra, hogy a 2009. évi Ybl Miklós-díjak adományozásának előkészítése folyamatban van, ezért most már a következő évi díjra vonatkozó időpontokat közöljük:

A díj meghirdetésének várható időszaka szeptember eleje; a javaslatok, pályázatok benyújtásának várható határideje: **2009. november 13.**

A **Pro Architectura-díj** minden évben az Építészet Világnapja alkalmából, október első hétfőjén adományozható egy

kiemelkedő építészeti alkotás (épület, épületegyüttes) létrehozásában kifejtett építészeti-tervezői tevékenység elismeréséül. A díjból évente öt adományozható, amely a tervezőtársak közt megosztható. A jogszabály ugyan nem állapít meg korlátot, de a kialakult sokéves gyakorlatot figyelembe véve, egy épület esetén legfeljebb négy személy, különálló épületek együttese esetén legfeljebb hat személy között osztható meg a díj.

A díj meghirdetésének várható időszaka március közepe; a javaslatok, pályázatok benyújtásának várható határideje: **2009. április 24.**

A **Kós Károly-díj** minden évben december 16., Kós Károly születésének évfordulója alkalmából adományozható, a helyi építészeti örökség védelme és az építészeti hagyományok őrzése területén kimagasló eredményeket elért személyek és közösségek elismeréséül. Évente legfeljebb három egyéni és három közösségi díj adományozható.

A díj meghirdetésének várható időszaka július közepe; a javaslatok benyújtásának várható határideje: **2009. október 16.**

A díjak hirdetésményei, vagyis a pályázatra, javaslatra szóló felhívások minden esetben tartalmazzák a pályázatok, javaslatok benyújtásának feltételeit, úgymint a benyújtás határidejét, helyszínét, a benyújtandó dokumentumokat, továbbá a díj adományozását előkészítő, javaslattevő szakmai bizottság személyi összetételét. Sokéves tapasztalat, hogy a pályázók, javaslattevők közül többen nem tartják meg a dokumentációk tartalmára és formájára vonatkozó követelményeket. Formai okok miatt a szakmai bizottságok az elmúlt években nem zártak ki senkit. A tartalmi hiányok értelemszerűen befolyásolják az értékelés végeredményét.

Ezúton is felhívjuk a figyelmet a pályázó, illetve a javasolt személy elérhetősége (lakcím, telefon, e-mail) feltűnő helyen való pontos feltüntetésének, továbbá a dokumentációk egybekötése, illetve fűzése fon-

tosságára. Egy-egy dokumentációt az értékelő bizottság tagjai több alkalommal többször is kézbe vesznek, tanulmányoznak, ennek során a be nem kötött anyagok, különböző borítékokba helyezett dokumentumok szétszóródhatnak, elkeveredhetnek.

A pályázó, illetve javasolt személyek elérhetősége fontos az esetleges hiánypótlás, vagy helyszíni szemle lehetőségének egyeztetése, végül, de nem utolsó sorban a díjra való előterjesztés esetén a kapcsolatfelvétel ügyében.

Az előzőekben feltüntetett határidők változhatnak, de csak egy-két héttel későbbi időpontra.

Budapest, 2009. jan. 27

Zsilinszky Gyula

Az akadálymentes és egyetemes tervezéssel kapcsolatos szakmai továbbképzési programok

A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány (FSZK) 2007. december 1-től a TÁMOP 5.4.5/07/1 „A fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés szakmai hátterének kialakítása” címmel kiemelt projektet indított. A projekt fő célja az egyenlő esélyű hozzáféréshez és teljes akadálymentes környezet létrehozásához eredményes és hatékony ismereteket biztosító tudásbázis létrehozása és elterjesztésének megalapozása. A projekt közvetett és átfogó célja a fogyatékos emberek életminőségének javítása, önálló életvitelük és társadalmi integrációjuk erősítését szolgáló teljes körű (komplex) akadálymentesítés, az egyenlő esélyű hozzáférés elősegítése. A projekt során minden olyan szakterület, szakma elérése a cél, amely kulcsszerepet tölt be az akadálymentesség, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés elősegítésének területén. Ennek megfelelően a program elsődleges célcsoportját képezik a felsőoktatásban részt vevő hallgatók, valamint a felnőttképzésben, továbbképzésben részesülő személyek, szakmai szervezetek, foglalkoztatók és a vállalkozók.

A kidolgozásra került szakmaspecifikus képzési anyagok négy nagyobb témacsoportba sorolhatók:

- Egyetemes és akadálymentes tervezés
- Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása
- Jelnyelvi képzések és továbbképzések
- Speciális képzési programok

Az „Egyetemes és akadálymentes tervezés” témacsoport szakértői az akadálymentes tárgyi környezet kialakításával kapcsolatos szakmai tudásanyag és oktatási módszertan kialakításán dolgoznak. A tananyagfejlesztés középpontjában az a felis-

merés áll, hogy az akadálymentesség és egyetemes tervezés elvei csak úgy valósulhatnak meg, ha a tervezők, műszaki ellenőrök birtokában vannak ennek a tudásnak, valamint ismerik, a követelmények hátterét.

Kulcsfontosságú jelentőséggel bír az is, hogy a mindenki számára akadálymentesen hozzáférhető és használható épített környezet megvalósítása komplex feladat és nem csak egy szakma, valamint engedélyező hatóság felelőssége. Az akadálymentesség biztosítása az épített környezet alakításában résztvevő valamennyi szereplő hozzáértő munkáját igényli: a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesség biztosítása az építész munkája mellett a belsőépítész, grafikusok, formatervezők, járműgépészek, út- és vasúttervező mérnökök, kertészmérnökök munkáján is múlik.

Ezt figyelembe véve az alábbi szakterületek számára kerültek kidolgozásra felsőfokú szakirányú alapképzésben megjelenő oktatási programok illetve felnőttképzési programok:

- Építész
- Belsőépítész
- Épületgépész és elektromos tervező
- Formatervező
- Grafikus és csomagolótervező
- Út- és vasúttervező
- Járműgépész
- Kert- és szabadtervező

Ezen szakterületek mellett külön továbbképzési modul került kidolgozásra „Közigazgatási továbbképzés” címen az elsőfokú építésügyi hatóságok munkatársai, valamint a szakmai jogosultsághoz kötött mérnöki és építészeti tevékenységek gyakorlóinak számára.

A projekt során indokoltnak tartjuk lehetőség szerint a legtöbb kidolgozásra került program tesztszerű kipróbálását, mivel fontos tapasztalati tényezőt jelent majd a programok véglegesítésénél az itt visszajelzett információ tartalma.

Ennek érdekében 3 felnőttképzési modul próbálunk ki (12 órás Építész modul, 12 órás Kert- és szabadtervező modul valamint 2 órás Közigazgatási továbbképzési modul). A szervezést a MÉK és a MÉK Kht. felvállalja. Keresünk olyan területi kamarákat – a közép-magyarországi régió kivételével – amelyek ennek helyszínt biztosítanak. A próbaképzéseket befogadó intézmény részéről a támogatás ellenében a kísérleti képzés lebonyolításához szükséges infrastruktúra biztosítását és a kísérleti képzés adminisztrációs feladatainak ellátását várjuk.

A próbaképzéseket 2009. április–május közötti időszakban 1 illetve kétnapos továbbképzési szemináriumok keretében tervezük megtartani a Közép-Magyarországi régió kívüli helyszínen. A résztvevők számára a képzés díjmentes, a részvétel a kamarai kötelező továbbképzési rendszerben szabadon választható képzésként kamarai ponttal jár.

A képzésekkel kapcsolatban további információ Szentkatolnay Miklós projektvezetőtől a szentkatolnay.miklos@fszk.hu, illetve Pandula András szakmai témavezetőtől a pandula.andras@fszk.hu e-mail címen kapható.

Pandula András
Építészmérnök, rehabilitációs szakmérnök
Főiskolai adjunktus SZIE-YMÉK

► Jog – Kötelesség – Szabály – Figyelem

Törvény Kormányrendelet

Miniszteri rendelet, vagy egyéb jogi tudnivaló
Biztatás

Egyes adó- és járuléktörvények módosításáról szóló 2008. évi LXXXI. törvény

A törvény nagyon sok törvényt módosít, s hatálybalépése miatt már a cégek évi zárásánál is figyelni kell rájuk. A következők módosultak: A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény; A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény; Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról szóló 2006. évi LIX. törvény; Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény; A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény; A regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény; A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény; A Vám- és Pénzügyőrségről szóló 2004. évi XIX. törvény; A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény; Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény; A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény; A luxusadóról szóló 2005. évi CXXI. törvény; Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény; A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény; A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény; Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény; A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény; Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény; A magánnyugdíjról és a magán-nyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény; A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény; A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény; A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény; A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény; A fiatalok életkezdesi támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény. Vigyázni kell a nem §-ban lévő módosításokra is, mert a záró rendelkezés után még 80 § van, amely csak ezeket tartalmazza!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2008. évi XCI. törvény

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosítása

Legjelentősebb módosulás, hogy meghatározza a környezetvédelmi tervek rendszerét, nevezetesen: az általános, az egyes környezeti elemekkel foglalkozó részletes és az egyedi teret. Az általános tereknek három szintet rendel: területi, vagy regionális, megyei és települési környezetvédelmi programok.

A tv. megadja a tartalmuk kereteit, miszerint a terv tartalmazza: a környezeti elemek állapotának bemutatásán alapuló helyzetértékelést; a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat; a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb feladatokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Tartalmazza továbbá a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit; az intézkedések végrehajtásának, valamint az eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével. A törvény megadja a tervek kötelező hierarchiáját és az egyeztető szervezetet. A programot a különböző fejlesztések alkalmával figyelembe venni rendeli. Létrehozzák A Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszer-t. (Hi: 2011. május 15.) A terveket, programokat jogszabályban meghatározott szakértők készíthetik!

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosítása

A táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és a tájképi adottságok megóvására vonatkozó részletes szabályokat a Kormány állapítja meg.

Elektromosenergia-szállító légvezetékek létesítésekor, valamint középvezetékű szabad légvezeték teljes szakaszhosszra kiterjedő felújításakor olyan műszaki megoldásokat kell alkalmazni, amelyek a vadon élő madarakat nem veszélyeztetik. (Talán lehet kábelben vezetni elektromosságot?)

Felsorolja a Kormány és a miniszter által megalkotható jogszabályokat.

(A törvény végrehajtási határidőt és a programok készítését támogató anyagi eszközrendszerre utalást nem tartalmaz.)

A felszíni vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet módosításáról szóló 302/2008. (XII. 17.) Kormányrendelet

A rendelet ismerete néhány településrendezési kollégának, vagy szakági tervezőjének lehet hasznos.

Az Alkotmánybíróság 155/2008. (XII. 17.) határozata

A határozat a különböző adókról szóló törvények alkotmányellenessége ügyében állapít meg néhány dolgot. Aki az új adótörvényeket használja, vegye figyelembe.

Az Alkotmánybíróság 164/2008. (XII. 18.) határozata

Tárnok rendezési terv jóváhagyó rendeletében alkotmányellenes az, hogy a „rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell”.

Az Alkotmánybíróság 165/2008. (XII. 18.) határozata

Pellérd önkormányzati rendeletében alkotmányellenes, hogy a közmű-hozzájárulással érintett ingatlanok hrsz.-onként szerepelnek a rendeletben, a megfizetendő összeggel együtt. Az igazgatási határozat kell, hogy legyen, s ezáltal fellebbezhetővé is válik.

Az Alkotmánybíróság 166/2008. (XII. 18.) határozata

A Főváros XV. kerület építési szabályzatában a BVKSZ előírásait meg kell tartani, azoknál megengedőbb szabályozás nem hagyható jóvá.

Az Alkotmánybíróság 167/2008. (XII. 18.) határozata

Ráckeve településrendezési terében alkotmányellenes hogy a belterületbe vonás ütemezése a rendeletből kimaradt.

A cégnyilvántartásról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi törvénynek és egyéb törvényeknek a számviteli beszámoló közzétételi rendjével, valamint a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszerével összefüggő módosításáról szóló 2008. évi XCVI. törvény

Akit a cége miatt érint, a MK. 183. (XII. 19.) számában találja.

A Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről szóló 2008. CII. törvény

Akit érdekel, a MK. 186. (XII. 21.) számában találja.

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXIX. törvény módosításáról szóló 2008. évi CVIII. törvény

Új meghatározások, amelyek minket is érinthetnek: 13/A. közmegrendelés: közösségi célokot szolgáló, az éves költségvetési törvényben a Miniszterelnökség és a minisztériumok fejezeteibe tartozó központi költségvetési szervek által megvalósított, vagy általuk többségi részben közvetlenül támogatott építési beruházások, vagy építési koncesszió esetén a beruházással szervesen összefüggő, vagy annak környezetében elhelyezendő, a közmegrendelési pályázat kiírása, illetve az alkotás beszerzése évének első napján élő művész által műfaji és technikai köztéttség nélkül megvalósítandó képzőművészeti és iparművészeti alkotás (a továbbiakban: kortárs képzőművészeti vagy iparművészeti alkotás) létrehozására, vagy a közösségi célokot szolgáló, vagy a megvalósuló műtárgyhoz kapcsolódó építményben elhelyezendő kortárs képzőművészeti vagy iparművészeti alkotás beszerzésére irányuló, kormányrendeletben kötelezően előírt pályázat;

19. közösségi célokot szolgáló beruházás: közösségi célokot szolgáló építmények építése és helyreállítása, ide nem értve a műemlék helyreállítását, továbbá a karbantartást;

Új szakasz a „közbeszerzés nyilvánossága: aminek kapcsán az ajánlatkérő köteles az alábbi adatokat, információkat, hirdeményeket öt munkanapon belül közbeszerzési eljárásonként csoportosítva honlapján, ha nem rendelkezik honlappal a Közbeszerzések Tanácsa honlapján öt munkanapon belül közzétenni.

A tervpályázati részt a módosítás nem érinti. Megszűnnek a 262. §-tól a 302. §-ig, a 309. §-tól a 315. §-ig és a 352. §-tól a 371. §-ig tartó részek, valamint a 4. és 5. számú mellékletek. A törvény módosulása 2009. május 1-jétől hatályos.

A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet módosításáról szóló 314/2008. (XII. 22.) Kormányrendelet

A rendelet a terv tartalmát pontosítja „A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazza a vízgyűjtők jellemzőinek, a környezeti célkitűzéseknek és a vizek jó állapotának elérése érdekében – a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal össz-

hangban – azokat a tevékenységeket, beavatkozásokat, amelyek hatással lehetnek a vizek mennyiségi, minőségi és ökológiai állapotára”. Nagyon jelentős, hogy a tervnek figyelemmel kell lennie az OTT-re és a belőle következő területfelhasználási módokra: „A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés során figyelembe kell venni az ország, illetve az egyes térségek külön jogszabályokban meghatározott területfelhasználásának feltételeit, így különösen az ország kiemelt térségeire vonatkozó szerkezeti tervet, a fejlesztések gazdasági, műszaki és ökológiai feltételeit, a települési terület, valamint a mező- és erdőgazdálkodási térségek változásának hatásait.”

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény

Akit érint, vagy illet a MK 190. (XII. 29.) számában találja.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXII. törvény

A szabad felhasználás kereteibe bekerült az építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotás képe is, illetve, hogy a mű iskolai oktatási célra iskolai foglalkozás keretében átdolgozható. Az átdolgozott mű felhasználásához az eredeti mű szerzőjének engedélye is szükséges. (34. §) Bizonyos tervek felhasználása esetén esetleg alkalmazásra kerülhet a következő módosítás: a Magyar Szabadalmi Hivatal – a felhasználás módjához és mértékéhez igazodó díj megállapítása mellett – felhasználási engedélyt ad kérelemre annak, aki a felhasználási szerződés megkötése érdekében a szerző felkutatására az érintett műtípus és a felhasználási mód figyelembevételével megtette az adott helyzetben általában elvárható intézkedéseket, és a szerző felkutatása nem járt eredménnyel. A Magyar Szabadalmi Hivatalnak az 57/A. §-ban szabályozott eljárására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

A közös jogkezelés szabályozása több helyen pontosodott, különösen a jogdíjak megállapítását és megfizetését illetően. (86–90. §) Hatályát veszti a 23. § (7) bekezdése: (A 3) bekezdésben nem említett műveknek – az építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotások esetében azok terveinek – a nyilván-

nosság számára történő haszonkölcsönbe adása esetén a szerzőket megfelelő díjazás illeti meg. E díjigény csak közös jogkezelés útján érvényesíthető, a jogosultak díjokról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.)

A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Kormányrendelet

Foglalkozik a rendelet a fás szárú növények telepítésével, fenntartásával, kezelésével, a közterületeken lévő elhelyezhetőségével, kivágásával, pótlásával. A rendelet 2009. január 1-jén, valamint 2010. július és szeptember 1-jén lép hatályba.

Ajánlom a kertervezőknek és a tájtervezőknek.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó, a vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről szóló 138/2008. (X. 18.) FVM rendelet módosításáról szóló 171/2008. (XII. 31.) FVM rendelet Kérhető támogatás a hordalékok takarítására, élő állat vásárlására, és az önkormányzati bérlet felújítására, korszerűsítésére is. A rendelet kissé pontosodott.

Az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet Akit érint, vagy illet a MK 192. (XII. 31.) számában találja

A környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló 378/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról szóló 361/2008. (XII. 31.) Kormányrendelet

A rendelet pontosítja a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység fogalmát. Meghatározza a végzettségek és a kötelező gyakorlat fajtáját és idejét. A rendelet két hosszú mellékletet tartalmaz. Akit érint, a MK 193. (XII. 31.) számában találja.

A Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve kijelölésével kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról szóló 30/2008. (XII. 31.) NFGM rendelet A következő rendeletek módosulnak: 46/2000. (VII. 21.) FVM; 3/1998. (II. 11.) KTM; 47/1997. (XII. 29.) KTM; 1/2008. (V. 24.) NFGM; 18/2007. (VIII. 9.) ÖTM.

Győr, 2009. január 6.

Körmendy János

► A településrendezési tervek fejlesztési összefüggései

A „tervezési program” és a területek adottságai

Annak idején, az 1980-as években, s különösen az önkormányzati rendszer létrejötte után rendszeres és erőteljes vád volt egyes településrendezők ellen, hogy nem a tanácsoktól, majd az önkormányzatoktól várták a tervezés részletes programját, hanem azt maguk dolgozták ki. A VÁTI egykor az egész országra tervezett – Budapest kivételével –, s ezért neki lehetett szegezni a vádat, hogy „onnan, a fővárosból akarják meghatározni, hogy mit tegyünk mi itt, vidéken!” Ezek a vádak nem nélkülözték az alapokat, s különösen az biztosított táptalajt ezeknek, hogy évtizedekkel ezelőtt sok-sok kérdésben valóban Budapesten, a „központban” dőlt el minden: Dunaújváros, Tiszaújváros helyétől egészen az ötéves lakásépítési tervekben az épülő lakások helye, típusa, nagysága, területi (települési) eloszlásáig.¹

Egy más megközelítés is megfigyelhető volt a rendezési, különösen a (korábban részletes, jelenleg) szabályozási tervek készítése során. Szerinte az országban az általános rendezési tervek szinte semmit nem döntöttek el, nem szabályoztak kellő mélységben (annak ellenére, hogy 1998-ig még tartozékuk volt a szabályozási terv és a szabályzat), hanem az egész várost felosztották részletes rendezési terv készítésére kötelezett területegységekre, vagy egyes övezetekre nem állapítottak meg beépítési paramétereket, hanem csak annyit írtak elő, hogy azokon a területeken RRT alapján szabad építkezni. E területen kiemelkedő volt a főváros; de abban is élen járt, hogy nem kezdett neki villámgyorsan és késedelem nélkül a tervezési feladatoknak, hanem várt, mint egy előrelátó raga-

dozó (ami azt várja, hogy a zsákmány besétáljon a szájába, vagy legalább praktikus távolságba). Ha valaki építkezni akart az ominózus területen, akkor kötelezték – egy, a tömbre kiterjedő – részletes rendezési terv megfizetésére.² Ezekben a tervekben – tisztelet a kivételnek – csak a kérdéses telek beépítését szabályozták (a kész építészeti terveket „írták le”), a többi „meglévő, megmaradó” jellel látták el. A játék folytatódott, amikor a legközelebbi beruházás kezdődött, s egyes tömböket sokszor is meg lehetett tervezni.³ Valószínűleg ez a gyakorlat, valamint a tervezőket (különösen a VÁTI-t) ért kritika, továbbá az önkormányzat felsőbbrendűségébe vetett hit („a választott vezetők, a politikusok az egyedül legitimációval bírók”), végül – de nem utolsósorban – egyes tervezők kényelme és/vagy csodálata a gazdag emberek iránt („az gazdag, aki okos”) eredményezte azt, hogy igen sok szabályozási terv nem tartalmaz értelmes fejlesztési lehetőségeket (és korlátokat).

Egy közelmúltbeli példa világossá teszi, hogy mire gondolok. A Szépművészeti Múzeum néhány éve regnáló főigazgatója – látván az utóbbi évek, korábban példátlan kiállítási sikereit, s a látogatók ellátásának hiányait – felvetette egy nagyléptékű fejlesztés ötletét. Mivel az épület műemléki védelem alatt áll, egy arra felkent szervezettel (tervező csapattal) megvalósíthatósági tanulmányt készített⁴, s ennek alapján keresett EU-s pénzt a fejlesztéshez. Mondhatnánk, hogy ez egy sikertörténet, de sajnos nem így áll a dolog. Az első porszem akkor került – megítélésem szerint – a gépezetbe, amikor a fennkölt épí-

tésztervező összefoglalójában nem emelte ki napnál is világosabban (a mű közlekedési alátámasztó munkarészében egyértelműen megjelenő problémát) az egyetlen érdemi akadályt (a beruházáshoz szükséges pénzen túl): a rendezési tervvel való ellentétet⁵. A kerület szabályzatát és szabályozási tervét 2003-ban fogadta el a képviselő-testület, hosszas és sokakra kiterjedő egyeztetés után („csak” a Főváros Közgyűlésének egyetértését nem volt ideje megvárni).

Hogyan lehetséges, hogy egy viszonylag friss terv (a fejlesztés ötlete 2005-ben merült fel) nem tartalmaz lehetőséget egy ilyen evidens fejlesztésre?⁶

Úgy tűnik, azért nem, mert a tervezés fázisában megkérdezett múzeumi vezetés nem jelezte ezt az igényt (a tervezők és a tervezési folyamat egyéb résztvevői ezt állították). Kérdem én: húsz, huszonöt évvel a rekonstrukció megkezdése után, számos, a környékre készült tervet követően lehet ilyen a helyzet? Az ország egyik legrangosabb múzeumának nem kell fejlesztési lehetőséget biztosítani a rendezési tervekben? Nincs tisztázva – 18 évvel az önkormányzati rendszer bevezetése után – a Városliget jövője? Nem egyformán gondolkodnak ebben a potens résztvevők? Ennek politikai vetületébe, például a kettős budapesti önkormányzati rendszer ellentmondásaiba, nem kívánok belemenni (bár megérne néhány gondolatot), szakmai részbe viszont annál inkább. A felvezetés ugyanis azért oly tág, mert általánosítható tapasztalatai és tanulságai vannak az ügynek. A kerület tervének módosítását a Múzeum vezetése két éve kezdeményezte, de – azóta –

1 Más kérdés, hogy mivel ezek állami beruházások voltak, ezért természetes volt az állam tervező, irányító szerepe. A helybélieknek – és a társadalom nagy részének – valószínűleg a túlzott központosítással volt gondja, mert végletesen beszűkítette a helyi erők mozgásterét, szabadságát. Most a másik végletet éljük: nem az ország vagy a régió/megye jelöli ki egy új város helyét, hanem a „mindenható és mindentudó, nemzetek felett álló” magántőke. Amiről egyébként már sokan bizonyították, hogy nincs helyi kötődése, „kötelezettsége”, felelőssége, s akkor áll tovább, amikor akar (ill. lejárt – a politikusoktól kijárt adókedvezmény), „csak” a helybéliek – bennszülöttek, világvándorok – maradnak helyben a romokon.

2 Az illetékesnek írt 1998-as minisztériumi levél utalása szerint esetenként egy telekre, sőt egy telekrészletre is készült „részletes rendezési terv”. A levelet érdekességként végjegyzetként csatolom

3 Az 1990-es évek elején egy Budapest konferencián a főváros képviselője „büszkélkedett” a város több mint 30 000 (azaz harmincezer) részletes rendezési tervével.

4 ÁMRK, Szécsi Zsolt vezető tervező

5 A tervekkel kapcsolatban kétféleképp szoktak fogalmazni: vagy ellentétes, vagy eltérő kifejezést használnak. Az ellentétes kifejezés elméletileg akkor helyes, ha olyat akarnak építeni, ami pont az ellenkezője a rendezési tervben foglaltaknak, eltérőt meg akkor, ha ugyanazt, csak más megoldással, vagy más kapacitással, más irányú fejlesztéssel. Az ellentétet itt azért használom, mert a kerület szabályozási terve csak terepszint alatti raktárterület építésére biztosított helyet, az elképzelések pedig közlekedési helyiségekről, forgalomvonzó létesítményről, s más nagyságrendről szóltak.

6 A Dózsa György út és Hősök tere felőli sarkon mintegy 500 m² terepszint alatti beépíthetőséget tartalmaz(ott) a szabályozási terv, ami még kétszintes elrendezés mellett is eltérpül a tervezett 6000 m²-es fejlesztési elképzelés mellett.

nem történt érdemi előrelépés, s a több hónapja egyeztetés alatt álló dokumentumban sem az építészeti terveken kimunkált helyszükséglet szerepelt.⁷ Kérdem ismét: hogyan lehetséges ez? Siketek⁸ párbeszéde folyik?

Meggyőződés, hogy a településtervezőknek és a települési főépítésznek is megvan a felelősségük az ilyen jellegű ügyekben, a rendezési tervek időtállóságában és használhatóságában.⁹ A dolog végtelenül fontos, mert a „gyanútlan” politikus (meg a tisztviselői réteg politikusok kegyeire ácsingózó része) könnyen azt gondolhatja, hogy ha a rendezési tervek rosszak (akadályozzák a fejlesztéseket), akkor nincs szükség rájuk. Ezt pedig – gondolom – senki szakmabéli nem akarhatja.¹⁰

Bocsásanak meg, de egy-két szakmai tapasztalattal kell untatnom még önöket. Részt vehettem 1977 és 1980 között Eger és településcsoportja általános rendezési terve elkészítésében. A tervező csoportot Kálmán Lászlóné Ráduly Piroska vezette, akinek volt finnországi tervezői gyakorlata is. Amikor elkezdtük a tervezést, térségfejlesztési koncepciót (tanulmányt) készítettett az ÉGSZI-vel és regionális összefüggések vizsgálatát a VÁTI Regionális Irodájával. Megkérdezett minden városi és megyei tanácsi osztályt, részleg, bekért minden elképzelést, adatot, véleményt. Mi derült ki a legtöbb tanácsi (ma önkormányzati) szervezetről? A területi gondolkodás hiánya, az előrelátás és az ahhoz való bátorság, távlat hiánya.¹¹

A konkrét példára visszautalva: ha egy intézmény vezetője évek óta azzal küzd, hogy a mindennapi működés anyagi feltételeit biztosítsa, amikor különböző okok miatt már almodni se mer nagyvonalú fejlesztésekről, akkor mit fog válaszolni egy, a rendezési tervvel kapcsolatos megkeresésre? Semmit,

semmi előremutatót. Különösen, mert a rendezési terv műfaji sajátosságait – az állampolgári ismeretek oktatásának hiánya, ill. hiányossága¹², valamint a szakmai körökben is keringő téveszmék miatt – nem is ismerheti.

A tervezőknek – és különösen a települési főépítésznek – meg kell kérdezni az érintetteket, de tudni kellene disztingválni a beérkezett vélemények között, s azokat megfelelően értelmezni. Nem arról van szó, hogy okosabbak lennének – ha ezt gondolják, felejtsék el a településtervezést, mert csak lejáratták –, hanem arról, hogy felajánlhatják, fel kell ajánlaniuk szakmai ismereteiket, tapasztalataikat, műfaji ismereteiket. Azért tervezési jogosultsághoz kötött e tevékenység (mármint a tervezés), mert speciális ismeretek szükségletnek hozzá. Például annak tudata, hogy a szabályzat és a mellékletét képező szabályozási terv általában kereteket biztosít, nem konkrét beruházást készít elő¹³, a terület fokozatos fejlesztésének határait keresi, vázolja fel (és módosítja a terveket évek múlva, ha bebizonyosodik, hogy valamiben tévedtek) és hangolja össze. Nem feledheti, hogy a terveknek van/lehet olyan eleme, ami évtizedek múlva valósul meg, ill. többféle fejlesztési lehetőség egyidejű megvalósításának terheit is bírnia kell a város közlekedési és egyéb infrastrukturális rendszereinek. Nem pusztán a jelen rövid távú igényeinek kell megfelelnie a tervnek/szabályzatnak, hanem a hosszú- és nagytávlatú igényeknek is. Visszatérve szemléltető példánkhoz: a Hősök tere és a Városliget meghatározó elemeinek – a Szépművészeti Múzeum és a Múcsarnok, a Mezőgazdasági Múzeum, az Állatkert – hosszú távú fejlesztését, annak feltételeit biztosítani szükséges. Természetesen vannak/lehetnek olyan helyzetek, amikor egy-egy patinás intézmény fejlesztése a befoglaló épület vé-

dettsége, a városi terület szűkössége stb. miatt akadályokba ütközik, fizikailag igen korlátozott, vagy egyenesen lehetetlen. Ha ez utóbbi helyzet áll elő, akkor egy elmozdítható intézménynek más helyre történő telepítését célszerű meggondolni, a helyben feltétlenül megőrzendőknél meg más területen kiegészítő fejlesztési lehetőséget keresni (pl. a raktáraknak máshol is lehet a helye, mint ahogy a Szépművészeti könyvtára is más épületben működik). Az elmúlt évtizedek technikai fejlődése ugyanakkor új lehetőségeket is nyitott: ilyenek a felszín alatti építés lehetőségeinek bővülése, az utólagos aláfalazás stb. módszerének kifejlesztése, a tetőterek beépítése. ...A Hősök terén az a kérdés, hogy van-e és milyen mértékű lehetősége az intézmények fejlesztésének, továbbá, hogy ezek egymásra és a környékre milyen hatással vannak/lesznek. Az idegenforgalom fogaadása nemcsak a Szépművészeti problémája, hanem a többi múzeumé is, sőt nem csak a kiállítóhelyeké. Az intézmények közötti összehangolást is szolgálhatja, szolgálnia kell a településrendezési tervezésnek.

Ismételtem: nagy a tervezők és a települési főépítész felelőssége. Nekik kell ezt a fáradságos munkát elvégezni, az egyeztetéseket kezdeményezni és az észrevételeket összefoglalni, értékelni, a döntéseket előkészíteni.¹⁴

A településszerkezeti tervek, valamint a helyi építési szabályzatok és a szabályozási tervek kidolgozása során sorra kell venni minden egyes városi funkciót, s értékelni, hogy mi szorul fejlesztésre, mi kíván ebből helybiztosítást, s mindezek helyét, lehetőségét biztosítani (kivételt képeznek az egy-egy terület-rész konkrét fejlesztését előkészítő tervek, de ezeknek is javára válik, ha más igényekre, szükségletekre is tekintettel vannak). Ellene

⁷ A gyönyörű az a tervben – többek között –, hogy pl. a Múcsarnok bővíthetősége nem szerepelt rajta, mivel annak igazgatója úgy nyilatkozott, hogy nem terveznek bővítést. Mintha ismételné magát a történelem.

⁸ Nem a halláskorlátozott embertársakra gondolok itt természetesen, akik az átlagembernél lényegesen többet megtesznek, hogy megértsék magukat, és megértsenek másokat.

⁹ A településrendezési tervek hatékonyságáról lásd a szerző írását, ami megjelent az Építésügyi Szemle 2006/5. számának 129–137. lapján.

¹⁰ Kivétel talán néhány „echte” építész kolléga, akik a rendezési tervekben mindig akadályt látnak, hiszen megkötik alkotói szabadságukat.

¹¹ A város kereskedelmi osztálya azt válaszolta, hogy a kiskereskedelem fejlesztése a Centrum és az ÁFÉSZ áruház felépítésével befejeződött. Amikor utaltunk arra, hogy a városrendezési normatívák meg a Lajtán túli tapasztalat nem ezt prognosztizálják, akkor értetlenül néztek ránk. De a tervekben a fejlesztési helyeket biztosítottuk.

¹² Olaszországban például négyéves középiskolai tananyag, hat centiméter vastag tankönyvvel.

¹³ Egy-egy építészeti megvalósult tervet szemlélve látszik az az építész gondolkodás, ami nem lát túl az adott feladaton. Egy tömb adott telkén megvalósuló fejlesztés megfelelőségének megítéléséhez javasolom azt a módszert, hogy nézzék meg, milyen lenne a tömb, ha minden telken ugyanolyan sűrűség valósulna meg. Azt hiszem, sokan, méltán, visszaridának ettől (a sűrűségtől, egymásra hatástól, építészeti kaosztól, illeszkedési hiánytól).

¹⁴ Más, de ide tartozó kérdés azonban, hogy a főépítészek apparátusa nem kielégítő létszámú. Feltehetően a kerületeknél dolgozó kollégákból összevont, egyesített csapat sem lenne maradéktalanul elegendő a város ilyen ügyeinek gondozására. A politikusoknak meg a saját feladatukat kellene betölteni: dönteni arról, hogy a szakemberek által előkészített projektek közül melyik élvez elsőbbséget, melyikre van a leginkább szüksége a településnek, és melyikre mennyi pénzt tudnak adni a költségvetésből. Nem a tervek kimunkálása és meghatározása a feladatuk!

vehető a leírtaknak, hogy az építési törvény – a településrendezési eszközei között – nem szól a rendezési programról, nem írja elő annak készítését. Szól viszont egyrészt a településfejlesztési koncepcióról, mint a társadalmi, gazdasági, ágazati, szakterületi fejlesztési elképzeléseket összehangoló dokumentumról, ami alapjául szolgál a rendezési terveknek. Továbbá azt sem szabad elfelejteni, hogy (1) az építési törvény nem írja le az önkormányzati működés egészét, teljességét, (2) nem szól még a rendezésnek sem minden összetevőjéről – hisz’ abba beletartoznak pl. az önkormányzat beruházásai is, (3) a fejlesztés szakterületébe éppen csak belecsípett – mert nem volt és nincs felhatalmazása,¹⁵ (4) a jogalkotási törvény egyértelműen kimondja, hogy a jogalkotása előtt – a tudomány eredményeire támaszkodva – elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi viszonyt, végül (5) a törvény minimumokat rögzít, ennél többet – ha a józan ész úgy kívánja – az önkormányzat mindenkor tehet. Meggyőződésem, hogy az önkormányzatoknak igen sok tanulmánytervet kell készítenie egy-egy terület, településrész lehetséges és szükséges fejlesztéséről, valamint egy-egy szakterület fejlesztési irányairól, lépéseiről, ezek egymásra hatásáról, az összehangolásról és a célok elérésé-

hez szükséges stratégiáról. A rendezési tervekhez hozzá tartozik egy intézkedési és ütemezési terv is (még ha ezt expressis verbis ma nem is tartalmazza jogszabály).

A jogszabály mankó: segít, hogy ne essünk el, hogy egyáltalán mozogni tudjunk, ha nehezünkre esik a mozgás, de nem lehet vele sem szaladni, pláne nem szárnyalni. A jogszabály a társadalmi játék (társadalmi tervezés, együttgondolkodás, egyeztetés) sorvezetője, ténylegesen játékszabály – de alighanem napnál világosabb, hogy pl. a labdarúgás szabályai minden résztvevő számára ugyanazok, mégis focizni lehet negyedosztályúan és világbajnok szinten egyaránt. A rendezés programját – véleményem szerint – a települési főépítész állíthatja össze, hiszen az önkormányzathoz futnak be az információk, ő készített tanulmányokat. A főépítész a településfejlesztési koncepcióból, az ágazati elképzelésekből, tervekből, a helyszín ismeretéből képes arra (képesnek kell lennie arra), hogy előkészítse az adott terület szabályozásához a tervezési programot. Ha ehhez megerősítést akar, akkor erről tájékoztatja a településfejlesztési bizottságot, vagy ha olyan az önkormányzat szervezeti és működési szabályzata, akkor a képviselőtestületet. Ezekon a tájékoztatókon határozat is

születhet, ami megerősíti, „legitimálja” a főépítész munkáját, és a tervezőnek is biztonságot nyújthat a tervezés kimenetelére, a terv elfogadására.

Remélem, hogy érthető, amit leírtam, s világos a szándék is: a településrendezés jobbá, hatékonyabbá tétele. Szeretném, ha a főépítészek és a tervezők felvonnák a felelőség ezen részét is (tisztetet a kivételnek; ha a többiek is felvonnák azt, akkor egységünkből, gondolkodási és igényességi összecsengésünkből a kivállalók is megértenék, hogy nincs egyszerűbb, olcsóbb út), s leírnák, közlétenné tapasztalataikat.

Ha valaki meg azt olvasná ki az előzőekből, hogy kétségeim vannak a konkrét példa konkrét beruházásával kapcsolatban, különösen annak önkormányzati – társadalmi – szakmajogi előkészítésére vonatkozóan, az nem téved, bár a cikknek valójában sokkal általánosabb a mondanója, az eset csupán apropót teremtett a leíráshoz. Az elmúlt években több alkalommal hitet tettem a településrendezési tervek fejlesztési megalapozása mellett¹⁶, s most se tehetek mást.

Budapest, 2008. november 13.

Körmendy Imre
tudományos kutató

1. számú melléklet: a levél annak idején cikként, nyomtatásban nem jelent meg. Az egy telekre, egy tömbre készülő részletes rendezési/szabályozási tervekről

Az önkormányzati rendszer létrejöttékor módosításra került az építési törvény és annak végrehajtási rendelete. A kormányrendelet alapján 1992-től a rendezési terveket – az egyeztetési eljárás befejezését követően – meg kellett küldeni a településrendezési feladatok minisztériumának, hogy szakmai véleményét rögzíthesse.

A területi főépítész rendszer létrejöttéig (’92. év vége, ’93. év eleje) e véleményeket közvetlenül a Településrendezési Főosztály adta ki.

Az egy év alatt vizsgált mintegy 300 tervből, valamint a főépítészek által azóta véleményezett dokumentációkból, valamint a minisztériumhoz kerülő panaszügyekből az a kép rajzolódik ki, hogy a fővárosban évtizedeken keresztül erősen vitatható gyakorlat alakult ki még a tanácsrendszerben, és ez a gyakorlat az önkormányzati rendszer létrejöttével sem szűnt meg. Egy a jogállamiság elveinek megfelelő gyakorlat kialakítása érdekében célszerű áttekinteni a

problémát a gyökerektől kezdve. Az Országos Építészeti Szabályzat és a Budapesti Városépítési Szabályzat több területfelhasználási egyezésre és azok egyes övezeteire állapított meg beépítési paramétereket. Könnyen belátható, hogy például az alapfokú intézmények övezetbe tartozó általános iskola sokféle lehet: egy kertvárosi, vagy egy családi házas környezetben ahhoz illeszkedően földszintes lesz, hatalmas szabad kerttel, sportpályákkal, egy belvárosi, intenzív, történelmileg kialakult zárt sorúan beépült városnegyedben pedig többszintes, legfeljebb egy udvart tartalmazó, és a gyerekek mozgásszükségletének levezetésére kondicionáló terem, fedett uszoda, többlet tornaterem, tetőterasz, stb. létesül. Ezért nem tartalmazott a BVSZ részletes előírásokat e területekre, hanem kimondta, hogy ezekben az övezetekben csak részletes rendezési tervekkel szabad telket alakítani, s új épületet elhelyezni. A területeknek

ezt követően – felmérve, hogy hol vannak területükön ilyen területek – néhány év alatt minden ilyen övezetet magába foglaló tágabb kerület részre kiterjedő részletes rendezési tervet kellett volna készítenie. Így minden területre, telekre egyértelművé váltak volna az építési előírások. E helyett – tisztetet a kivételnek – a kerületek vártak, és ha valahol építési szándék jelentkezett, akkor az építetővel készítették el, vagy legalább is vele fizettették meg a rendezési tervet. A tervezési terület (jogellenesen) gyakran csak egy-egy telekre (rossz esetben annak csak egy részére), legfeljebb telektömbre szorítkozott. A „Szabályozási előírások” pedig nem az egész területre érvényes szabályokat fogalmaztak meg, hanem csupán a konkrét beruházást „írták le”. Ha ugyanabban a tömbben a szomszédos telekre akart valaki építeni, neki újra az egész tömbre kellett újabb tervet készítenie. Teljesen torz, a közösség és az aktuális építetők

¹⁵ Az önkormányzatok „gazdája”, a szakértő annak idején meg is tett mindent, hogy ne szóljon az építési törvény a településrendezésről sem, ugyanakkor a Magyar Közigazgatási Intézet által másfél évtizedig gondozott, előkészített településügyi törvényből mindmáig nem lett semmi.

¹⁶ Körmendy Imre: A településrendezési tervezés és az operatív településfejlesztés (megvalósítás) összefüggései, *Építészeti Szemle*, 2006/1. szám. A településfejlesztési döntésekre kell alapozódnia mindenféle településrendezési tevékenységnek (interjú a szerzővel), *Építészeti Igazgatás*, 1999/3. sz., Mit, miből, mikor; hol és hogyan? *Falu, város, régió* 2006/2. sz., A fejlesztés és a rendezés integrációja kistérségekben, *Építészeti Szemle*, 2008/1. sz.

pénzét is pazarló, anomáliákhoz vezető volt (?) ez a gyakorlat. Hogy, hogy nem a kérdéses telken mindig többet engedett a terv építeni, mint a környezetében álló, „meglévő, megmaradóként” besraffozott épületek átlaga, jellemzője. Az iparterületeken – sokszor nem szaktervező, hanem magasépítésre szakosodott tervezőintézetek által – végképp konkrét telekalakítási, építési engedélyezési tervek készültek rendezési tervek helyett. Az ilyesfajta tervezés ideológiája szerint iparterületen nem is lehet előre szabályozni, hiszen az épületet a technológia határozza meg. Az állami beruházások kizárólagossága és a tervtanácsok kézi vezérlése mellett ez talán még menthető, de a beruházók sokfélesége és a kiszámíthatóság, előretervezhetőség, a követelmények egyértelműségének igényével ez a gyakorlat nem egyeztethető össze. A rendezési terveknek, helyi építési szabályzatoknak a közérdekű követelményeket kell csu-

pán rögzíteni (telekalakítás szabályai, minimális és maximális telekméretetek a felaprózódás, illetve a terület túlzott mértékű összevonásának megakadályozására, az igénybevételi értékek, beépítettség, építménymagasság, szinterület-sűrűség, mert ezekre méretezhető a közlekedési és közműhálózat), és nem egy konkrét beépítést „szabályba vésni”. A kiadott kötelező budapesti jelkulcsi elemek félreértése, téves alkalmazása is gondokat okozott. Például a tervezett épület jelét a jogalkotó a tervet befolyásoló, már kiadott engedéllyel rendelkező épületek jelölésére találta ki, ám e helyett a tervezők lerajzolták álmaikat, vagy az éppen tervezett épület munkaközi formációját. Elég volt egy technológiováltás miatt szükséges építészeti tervmódosítás, és a rendezési tervet is módosítani kellett. Egy adat: A főváros IV. kerületét tíz rendezési terv képes lefedni, a főváros mégis a 90-es évek elején harmincezer „rendezési tervvel” dicseked-

hetett. Nem kizárólagosan egy városra jellemző ez a probléma, de rendszerré itt vált, a legnagyobb gondot itt jelentette és jelenti.

Nagy felelősség és rengeteg munka ebből a helyzetből kiindulva rendbe tenni a jelenlegi helyzetet, de a jogszabályok által létrehozott új rendszerre történő áttérés megteremtette a lehetőségét ennek.

Célszerű e nagyszámú részletes rendezési tervet egy-egy kerületrésze csokorba gyűjtve felülvizsgáltatni, nagy részüket hatályon kívül helyezni és a kerületi építési szabályzatban (valamint ahol szükséges, szabályozási terven) AZ Étv. És az OTÉK tartalmi követelményeinek megfelelően – a BVKSZ keretei között – az övezeti előírásokat egyértelműen megállapítani, a korrekt hatósági munka alapját megteremtteni.

Budapest, 1998. február

Körmendy Imre

2. melléklet a levél munkaközi anyag, amely a Főpolgármesteri Hivatalban zajló egyeztetésre készült. A Szépművészeti Múzeum fejlesztésének építésjogi kérdései

A Budapest, XIV. kerületi helyszínrre három településrendezési eszköz tartalmaz előírásokat: (1) a Főváros települészerkezeti terve, (2) a Budapesti városrendezési és építési keretszabályzat és szabályozási keretterv, valamint (3) a kerületi építési szabályzat és a mellékletét képező szabályozási terv.

E három alapvető dokumentum mellett az építésjogi helyzet megítéléséhez bizonyos támpontokat ad/hat az ingatlan-nyilvántartás. Ennek használata azért korlátozott, mert az ingatlan-nyilvántartás – ún. közhitelessége ellenére – nem elégséges az építésjogi helyzet megítéléséhez, ugyanis abba az építési jognak csak bizonyos elemei épülhetnek be (építési és telekalakítási tilalom, elővásárlási jog, építésügyi korlátozások, beépítési kötelezettség), de nem jelenhetnek meg az alapvető területfelhasználási és övezeti előírások. Ez utóbbiak forrása a fenti településrendezési tervek és szabályzatokat magába foglaló „műszaki nyilvántartás”.

Az 29732/1 helyrajzi számú, 98.2050 hektár területű ingatlan besorolása (kivett megnevezése) közpark. Ezért az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) kormányrendelet (OTÉK) 27. § (1) bekezdése alapján közterület. A telek/földrészlet jogi helyzete szempontjából ez alapvető jelentőségű, hiszen a közterületre és az egyéb területekre különböző szabályok vonatkoznak. Az ingatlan-nyilvántartási térképen a közterületek hagyományosan – általában – zárójeles helyrajzi számmal kerülnek feltüntetésre. Jelen esetben a szabályozási terv alapjául szolgáló térképen az ingatlan helyrajzi száma nem zárójeles, azonban ebből nem következik az, hogy az nem lenne közterület, hiszen a tulajdoni lap szerint egyértelműen közpark.

A Főváros települészerkezeti terve a 29732/1 helyrajzi számú ingatlant három területfelhasználási egységbe sorolja, valamint jelöl rajta egy közlekedési kapcsolatot is (ez a negyedik elem): a terület 92%-a közpark, 5%-a központi vegyes, 3%-a sportterület, strandterület. Egy telek több területfelhasználási egységbe és övezetbe tarthat, és a területfelhasználási/övezeti határok mentén nem kötelező annak megosztása. A központi vegyes terület magába foglalja a Szépművészeti Múzeumot, a Hősök terét és a Műcsarnokot (az épületek körüli területekkel együtt).

A Fővárosi Szabályozási keretterv (FSZKT) ez utóbbi területet különböző részekre bontja: a két épületet tartalmazó területet beépítésre szánt területben tartja, a teret közlekedés céljára jelöli ki. A Szépművészeti területe „I”, azaz intézményi területbe van sorolva. Mind az intézményi besorolásból, mind a területre vonatkozó védelmi előírásokból (műemlék az épület, a világörökség területéhez tartozik) az következik, hogy érvényesek rá a Budapesti Városrendezési és Építési Keretszabályzat (BVKSZ) következő előírása: „Az FSZKT-ban RSZT, SSZT lehatárolással jelzett területeken, valamint értékvédelem (műemlékvédelem, helyi védettség, városképi védelem) alatt álló területen közterületet kiszabályozni, telket alakítani, valamint új épületet elhelyezni, meglévő épületet lebontani, átalakítani, rendeltetését, használati módját megváltoztatni csak kötelező értékvédelmi alátámasztó munkarészt is tartalmazó KSZT alapján lehet.” Az intézményterületekre vonatkozóan rögzíti: „A keretövezet területén építési telket, építési területet kialakítani, azokon új építményt elhelyezni, meglévő épületet bővíteni vagy annak funkcióját megváltoztatni csak KSZT alapján szabad.” Ezen előírások alapján a Mú-

zeum épületének bővítéséhez mindenképpen kerületi szabályozási tervre van szükség, annak híján jogszerűen nem adható ki építési engedély.

A kerületi szabályzat és a szabályozási terv az előzőekhez nem sokat tesz hozzá, pusztán lehatárolja azt a területet, amelyen a Múzeum bővíthető (ez I alakban az épület DK-i sarkához simuló 500 m² rész, amelyen terepszint alatti építmény helyezhető el – felette a Habsburg szobrok a helyükön maradnak).

Annak ellenére, hogy a bővítési igény már legalább két éve ismert, a vonatkozó kerületi szabályozási terv módosítása mind a mai napig nem történt meg. A módosított szabályozási terv jelenleg van egyeztetésen, de egyelőre nem hagyható jóvá, mivel a Főváros Közgyűlése nem adta meg még – kötelezően beszerzendő – egyetértését. A terven nem a Múzeum által készítettet megvalósíthatósági tanulmányban szereplő terepszint alatti beépíthető területlehatárolás szerepel. A kerületi szabályozási terven jelölt terepszint alatti építési hellyel kapcsolatban felmerült az a kérdés, hogy az nincs kottázva, ezért méretei csupán tájékoztató jellegűek. Ezzel kapcsolatban fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy hazánkban az ingatlan-nyilvántartási térképeken – ún. grafikus nyilvántartás esetén – kétszáz éve az adatok a térképen mérhetők. Ebben az esetben a földmérőkre vonatkozó előírás szerint +0,20 méter a kitűzési pontosság (ami arányban áll a térkép léptékével és a vonalvastagsággal). Tehát a szabályozási terven is a nem méretekkel megadott tervelemek esetében is ez a módszer alkalmazandó. A szabályozási tervnek az építési hely nem tájékoztató vagy „irányadó”, hanem kötelező eleme, s így a hatósági munkában mindenképp figyelembe kell venni.

Budapest, 2008. március 31.

Körmendy Imre fővoh.

A Helyi Építészeti Örökség 2009. évi Építészeti Nívódíj pályázata

A Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Építésügyi és Építészeti Főosztálya – az 1997. évi LXXVIII. törvény 50. §-ának (1) bekezdés e) és h) pontjában és az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól szóló 66/1999. (VIII. 13.) FVM rendeletben foglaltak alapján – az építészeti örökség helyi védelme területén a példaszerű helyreállítások elismerése céljából építészeti nívódíj pályázatot hirdet. A nívódíjat megvalósult alkotások nyerhetik el. A pályázat nyilvános.

A nívódíjra pályázni lehet az ország területén lévő, önkormányzati rendelettel a helyi védelem körébe vont elemekkel, melyek jelentős építészeti értéket képviselnek, és helyreállításuk, bemutatásuk példaszerű színvonalon, értéknövelő módon valósult meg.

Pályázati feltételek:

Pályázatot nyújthat be minden olyan személy, aki a felújítás megvalósításában felelős építésztként, vagy táj- és kertépítész tervezőként, ill. restaurátorként, generálkivitelezőként, vagy tulajdonosként (önkormányzat és civil szervezet is lehet) közreműködött, és a pályázati kiírás feltételeit magára nézve kötelezőnek ismeri el. A pályázatra 2009. január 1. előtt igazoltan megvalósult alkotásokkal, épületek esetében a dátum előtti jogerős használatbavé-

teli engedéllyel rendelkező pályaművekkel lehet jelentkezni. Nem lehet pályázni, ha a tervezéssel kapcsolatban szerzői jogi, etikai vita, vagy építésrendészeti eljárás áll fenn, erről a pályázónak nyilatkoznia kell.

Díjazásban az építetők, tervezők és kivitelezők részesülnek.

A pályázatokhoz ajánlott csatolni az állami főépítész értékelő véleményét, amely a pályázat mellékletét képezi.

Nem pályázhatnak az országos műemléki védettséget élvező épületek, objektumok.

A pályázatok benyújtása:

A pályázatot a mellékelt, pontosan kitöltött adatlapok felhasználásával, a felhívásban ajánlott és kötelező dokumentumok csatolásával, A/4 formátumú csomagolásban, az alábbi címre kell benyújtani:

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság

1111 Budapest, Budafoki út 59.

Információszolgáltatási Iroda,

Bódyiné Máthé Ildikó részére

A pályázatok benyújtásának határideje: **2009. március 10.**

A pályázatok a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM) Építésügyi és Építészeti Főosztály vezetője által

felkért Bizottság bírálja el, amely a benyújtási határidőt követő 90 napon belül hozza meg döntését.

A döntésről a pályázók a döntést követő 20 munkanapon belül írásban értesítést kapnak. A benyújtott pályázati anyag díjazására a legmagasabb pályadíj 1,5 millió, a legalacsonyabb 300 000 forint.

A díjak átadására és a díjazásban vagy elismerésben részesített épületek bemutatására ünnepélyes keretek között kerül sor.

A pályázati felhívást az Építésügyi Szemle, az Önkormányzati Tájékoztató és az Építész Közlöny is közzéteszi, de hozzáférhető a www.nfgm.hu és a www.vati.hu honlapon is, letölthető formában. A pályázati kiírás és jelentkezési lap (adatlap) 2009. január 20-tól díjmentesen szerezhető be a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság Dokumentációs Központ, Szolgáltatási Osztálynál.

Cím: 1111 Budapest, Budafoki út 59.

További információ kérhető:

Bánóné Nyékhelyi Mária szakmai titkártól a Maria.Nyekhelyi.Banone@meh.gov.hu e-mail címen,

illetve Bódyiné Máthé Ildikótól:

tel.: 279-2613, vagy e-mailen:

ibody@vati.hu

„80 éves az Urbanisztika Tanszék/2009”

80 éves az urbanisztika-oktatás Magyarországon.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Kar Urbanisztika Tanszéke 2009-ben, alapításának 80 éves évfordulója alkalmából egy ünnepi eseménysorozattal kívánja ráirányítani a figyelmet az urbanisztikára és annak hazai helyzetére.

2009. február

Tervpályázat kiírása a BME és valamennyi társaság hallgatói részére

2009. április

Alkotóhét – BME Építészmérnöki Kar, foly-

nak a tárgyalások közép-európai társegyetemek bevonására, hallgatók meghívására és bekapcsolására a munkába

2009. április

Ünnepi nyilvános „tanszéki értekezlet”, konferencia megtartása – a BME valamelyik nagy előadójában egyetemi, társegyetemi meghívottakkal

2009. május

Tervpályázat beadása

2009. június

Tervpályázat kiértékelése

2009. szeptember

Akadémiai vita megrendezése

2009. szeptember

Sajtótájékoztató – a kiállítások és a kiállítások katalógusaként is szolgáló kiadvány bemutatása

2009. október 9-én

A kiállítások megnyitása:

BME, HAP, BP Galéria

2009. október

A pályázat eredményeinek bemutatása

2009. október

A kiállításokhoz kapcsolódó rendezvények

– vetítések, viták megtartása

2009. október 25-én

Az éves vita és az ünnepi eseménysorozat kiértékelése, lezárása.

BME Urbanisztika Tanszék

► Ez történt 2008 decemberében

12. 04. Műegyetemi Építészklub

„betelt a pohár”-vita

12. 08. Szombathelyi Színház Tervpályázat-ismertető

12. 13. Csütörtöki Iskola

Szimbolikus gondolkodás – Jankovics Marcell előadása

12. 13. MÉSZ Évzáró rendezvény az Építészpincében

12. 15. Kotsis Iván-émlékérem átadása

12. 16. Kós Károly-díjak átadása

12. 16.–17. Kós Károly-émlékestek

12. 17. „Az Építés Fejlődéséért Alapítvány” ifjúsági díjkiosztója

12. 19. Részletképzés és Kompozíció kiállítás megnyitója

► 2009. első félévi program

(saját rendezvényként vagy közreműködőként)

Konferenciák

Passzívházak és Energiahatékony Épületek (02. 05.)

UIA II. Régió Elnöki Találkozója (03. 05.–08.)
Építészkongresszus (03. 07.)

Rendezvények

A 2009. évi Ybl Miklós-díj átadása (03. 13.)

MÉSZ közgyűlés (05. 13.)

Régi-új Magyar Építőművészet lapbemutatók

Csütörtöki Iskola I–IV. előadás-sorozat

Építőművészeink I–V. előadás-sorozat

Mesteremberek I–V. előadás-sorozat

Építészregatta

Kiállítások

A 2009. évi Ybl Miklós-díj

V4-ek családi házai vándorkiállítás

A König és Wágner építésziroda

(05. 12.–18.)

A Maak Design csoport (02. 13.–20.)

Pannonhalmi Zsuzsa kerámiai

(05. 01.–08.)

Fise kiállítások

Arte Galéria kiállítások

Lipcse, „denkmal 2008” (KÖH kiállítás)

MUSTRA 2008 (KÖH kiállítás)

Mányi Építész Stúdió kiállítása

Schall József Ybl-díjas építész munkái

Vizy László terv- és rajzgyűjteménye

► UIA Region II Council members meeting

Antalya 2008. november

A törökországi Antalyában ülésezett az UIA Region II. testülete. Az UIA Torinóban rendezett Világkongresszusán megválasztott képviselők most találkoztak először ebben a körben. A háromnapos rendezvény első napján a „Fenntarthatóság és Turizmus” címmel tartottak konferenciát, amelynek számos építészeti vonatkozása volt. A második napon a római építészeti emlékeiket mutatták be a vendéglátók. A harmadik napon megtartott UIA ülésnek az Antalya Építész Kamara új háromszintes székháza adott otthont. Az ülésen a Régió 2. új vezetője és egyben az UIA alelnöke Elisa Siola elnököl. Rajta kívül a vendéglátók részéről az agilis török professzor, Gunhan Danisman és Deniz Incedayi, Libanonból Michel Barmaki és Sany Jamal, Oroszországból Andrej Kaftanov és Elena Grigorjeva, Magyarországról jómagam, a török kamara részéről négy vendéglátó vett részt az eseményen. Kálmán Ernő MÉSZ-elnök is hivatalos volt a találkozóra, de ő ekkor Sanghajban tárgyalt az Kínai Építész Kamara vezetőivel. Az UIA Region

II. Észtszagtól Libanonig, Szlovéniától Kazahsztánig hatalmas területet foglal magába, markáns kulturális és gazdasági különbségekkel. Ezért fontos a minél gyakoribb párbeszéd és annak kitalálása, hogy a régió milyen üzenetet tud megfogalmazni a másik négy régió irányába. Az egyik lehetséges eszköz az olyan regionális együttműködés, mint a MÉSZ által kezdeményezett „Visegrádi 4-ek” csoportosulás, amit Antalyában ismertek meg a régió képviselői és élénk visszhangja is volt. Az ülés jó alkalom volt arra is, hogy hivatalosan meghívjuk a régió szövetségének valamennyi elnökét a 2009 márciusában Budapesten rendezendő UIA Re-

gion II. „Presidents Meeting”-re. A török építészek erős kamarával a hátuk mögött profi vendéglátók voltak, most tavasszal rajtunk a sor.

Földes László, UIA Council member

▶ Dr. Krähling János kapta a 2008. évi Kotsis Iván-émlékérmét

2008. december 15-én a Magyar Építőművészek Székháza Kandallós termében került sor az ünnepségre. Jelen voltak Kotsis Iván hozzátartozói, a Kuratórium tagjai, a szakma érdeklődői és a sajtó képviselői. A megjelenteket Kálmán Ernő DLA MÉSZ elnök és dr. Böhönyey János, a Kuratórium elnöke köszöntötte, majd Perényi Tamás DLA felolvasta a laudációt. A díjat a MÉSZ-elnök adta át. A díjátadást állófogadás zárta le.

Részlet Perényi Tamás DLA laudációjából: „Mindenekelőtt a legfontosabb mondat: idén a Kotsis Iván-émlékérmét Krähling János építész kapta meg. Végignéztem a díjat megkapottak névsorát, Szentkirályi Zoltántól egészen a tavalyi díjazottig, Reischl Gáborig, és nem volt nehéz megállapítani,

hogy Krähling János, aki 1962-ben született, az eddigi legfiatalabb díjazott. Ez persze önmagában nem erény, mégis jó érzés, hogy a Kotsis Iván-díjat egy olyan építész kapta, akit még nem halmoztak el kitüntetésekkel, pályája delén tart, s egy ilyen megbecsülés a további évekhez ad erőt. A „fiatalágból” (most idézőjelben írtam) az is következik, hogy a díjazott már nem ismerhette a díj névadóját, de természetesen ismeri Kotsis életútját és minden bizonnyal tisztában van azokkal a párhuzamokkal, melyek a két pályát jellemzik: az építésztörténet pontos ismeretére alapozott oktatói és tervezői munka, a tempomépítészethez fűződő különleges viszony, mely nemcsak elméletben, hanem megvalósult épületekben is testet öltött, és mindennek mozgatórugója, az elhivatott-

Dr. Krähling János átveszi a Kotsis Iván-émlékérmét

ság. Krähling János a keskeny ösvényt, a szűk kapukat választotta, a most kapott díj ennek elismerése, szívből gratulálók hozzá!”

▶ Átadták a 2008. évi Kós Károly-díjakat

Az eseménynek kiemelt jelentőséget adott, hogy Kós Károlynak 2008-ban ünnepelhettük születésének 125. évfordulóját. A díjak átadására a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Honvéd utcai Könyvtártermében került sor. Az ünnepségen jelen voltak a NFGM Építésügyi és Építészeti Főosztályának képviselői, a Kós Károly-díj Bizottság tagjai, a Magyar Építőművészek Szövetsége és a Magyar Építész Kamara, és más szakmai szervezetek képviselői, a javaslattevők, építészeti sajtó képviselői és természetesen a díjazottak és meghívottaik. A díjakat dr. Szaló Péter területfejlesztési és építésügyi szakállamtitkár adta át.

A díjazottak egyéni kategóriában:

- *Minczinger Katalin* nyugdíjas pedagógus
- *Sáros László DLA* építész
- *Vass József* amatőr helytörténész

A díjazottak közösségi kategóriában:

- *Akli Majorért Műemlék Alapítvány*
- A díjat átvette Vajda Eszter az Alapítvány képviselője
- *Szigligeti Táj- és Településvédő Kör*
- A díjat átvette Jeney Lajos DLA építész, a szervezet elnöke
- *Wekerlei Társaskör Egyesület*
- A díjat átvette Nagy Tamás az Egyesület elnöke

Jeney Lajos DLA átveszi a Kós Károly-díjat

Nagy örömkre szolgált hogy a Szigligeti Táj- és Településvédő Kört és a Wekerlei Társaskör Egyesületet a Magyar Építőművészek Szövetségének javaslatára jutalmazták. Gratulálunk a díjazottaknak!

▶ Kós Károly-est a Magyar Építőművészek Szövetsége Székházában

A Magyar Építőművészek Szövetsége és a Népi Építészeti Társaság az ICOMOS-szal és a Kós Károly Egyesülés közösen emlékezett meg az ünnepelt születésének 125. évfordulójáról. Az ünnepség keretében mutatkoztak be a 2008. évi Kós Károly-díjazottak, akik szintén ünneplésben részesültek munkájuk elismeréseként. Az est során Csete György osztotta meg Kós Ká-

rolyról való személyes emlékeit a hallgatósággal. Kobzos Kiss Tamás Köztársasági Arany Érdemkeresztes zenész bemutatta a Kós Károly által írt „Atila királról szóló ének” című balladát. A nagy sikerű esten többek között jelen volt Nagy Dénes, a Népi Építészeti Társaság – Nagy Gergely, az ICOMOS – és Kálmán Ernő DLA, a MÉSZ elnöke.

Horler Miklós

Ez évben új rovatot indítunk az Építész Közlönyben, egy-egy számban ismer-tetjük szövetségünk kiemelkedő tag-jainak szakmai életútját.

Első alkalommal Dr. Horler Miklósról emlé-kezünk meg, aki tavaly töltötte be nyolc-vanötödik születésnapját.

Sorozatunk első részében őt köszöntjük és kívánunk neki jó egészséget!

Dr. Horler Miklós a művészettörténet tudomá-ny doktora, Ybl- és Széchenyi-díjas építész, címzetes egyetemi tanár, az MTA Köztudományok tagja. 1947-ben építészmérnöki diplomát szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen.

Szakmai pályafutása sokágú: az alkotóé, a tudósé, az oktatóé, a szakmai-közéleti szereplőé, valamint a törvényértelmezőé, illetve törvényalkotóé.

Pályájának fontosabb állomásai:

1947–1956 között a Fővárosi Tervező Intézetben a Budai Várnegyed helyreállítási munkáiban vett részt, majd a Budapesti Városrendezési Intézetben a főváros műemléki jelentőségű területeinek rendezési tervei-vel, Budapest műemlékkataszterének fel-dolgozásával foglalkozott.

1956–1960 között Budapest műemlékfel-ügyelője, az 1960–1977-es esztendőben az Országos Műemlékvédelmi Felügye-lőség (OMF) Tervezési Osztályának ve-zetője, ugyanitt tudományos tanácsadó, később tudományos igazgató, majd az át-alakult Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMvH) általános elnökhelyettese.

1994-ben nyugállományba vonult, de ez-után is tevékenyen részt vesz a OmvH, majd a KÖH életében.

Szakmai tudását széleskörűen terjeszthet-te. 1953–1955 között Rados Jenő külső tanársegéde a műegyetemen, 1974–1990 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola Restaurátorképző Intézetének, a BME Építész-mérnöki Karán Műemlékvédelmi Szak-mérnöki Tagozatának előadója, a Leuveni egyetem vendégprofesszora. Pedagógiai tevékenységének hazai elismeréseként 1990-ben a BME címzetes egyetemi tanár-rá nyilvánította.

Tudományos habitusát elsősorban a nagy-vonalú rendszerezések jellemzik. Szerkesz-tésében adták ki a Budapest Műemléki To-pográfiajának két kötetét, melyért az MTA elnöki jutalomban részesítette. Monográ-fija jelent meg Szentendréről, a Bakócz-

kápolnáról, nevéhez fűződik a Lapidarium Hungaricum két kötete.

Szerkesztője a Magyar Műemlékvédelem évkönyveinek, szerkesztőbizottsági tagja volt a Magyar Építőművészetnek.

1980-ban lett a művészettörténeti tudomá-nyok kandidátusa, 1983-ban a Belga Kirá-lyi Akadémia külföldi tagjává választotta és az itthoni akadémiai „nagy doktori” cí-met 1991-ben szerezte meg.

A Magyar Építőművészek Szövetségének alapító tagja, az MTA Építészettörténeti és Elméleti Bizottságában, az ICOMOS és az UNESCO munkájában is tevékenyen részt vett.

1977-ben a francia műemléki főépítészek társasága levelező tagjává választotta

Elismerései: Ybl-díj, a Magyar Műemlékvé-delemért plakett, a francia művészetek és tu-dományok lovagrendje, Ipolyi Arnold-érem, Reitter Ferenc-díj, a Művészettörténeti és Ré-gészeti Társulat emlékérmé, Széchenyi-díj.

2007-ben Budapest I. kerület díszpolgára lett.

2008-ban, nyolcvanötödik születésnapján számos szaklapban olvashattunk értékes, sokrétű szakmai pályafutásáról megemlé-kezéseket.

Új célok és technikák az építészetben

Nemzetközi építészkongresszus 2009. március 7. Budapest

Sportmax 2 Sportcsarnok
Budapest XII. ker., Csörsz utca 14–16.

2009. március 7., szombat

Építészkongresszus márciusban Turányi csarnokában

Március 7-én lesz 2009-ben az építész szakma legjelentősebb eseménye, az Építészkongresszus, témája: Új célok és technikák az építészetben. Az évről évre 600–700 építész érdeklődésére számot tartó reprezentatív esemény helyszíne jö-vőre a Turányiék által tervezett új Csörsz utcai sportcsarnok, a Sportmax 2.

A kongresszus témája:

A gazdasági válság új kihívásokat állít az építészet elé. Csak a túlélés a cél, vagy a válság új piacok, feladatok felé irányít-ják-e a szakmát?

Az utóbbi években a technológiai fejlő-dés, a CAD-technika, másfelől a fenntartható fejlődés kritériumai átalakították az építészet szakmát. Míg a számítástechnika egyre szélesebbre tágitja az építészet ha-tárait, a klímaváltozás szigorú követelmé-nyeket támaszt.

A számítógépeknek köszönhetően nem-csak a formák lesznek egyre lágyabbak, de lehetőség van interaktív, intelligens és egyre szórakoztatóbb épületek emelésé-re. Ez a terület a jövő? Vagy a jövőben „jó építészet” alatt alacsony energiafel-használást értünk majd? Szükség van az építészet határainak tágítására, vagy már rég a szobrászat területén vagyunk? Egyáltalán vannak határok az építészet, szobrászat, performance, akcióművészet között?

A külföldi előadók:

Hani Rashid

A kairói születésű New York-i építész sztár a Columbia Egyetem professzora, világ-szerte számos egyetem tervezője. Az építész-et egyik legtöbbit újító alkotója, aki a bútortervezés, a dizájn, az építészet és a várostervezés területén otthon van San Franciscótól Dániáig, Kiotótól Amszterda-mig. De nemcsak három dimenzióban ter-vez, hanem például a New York-i tőzsde virtuális parkettjének vagy a Guggenheim virtuális képtárának a dizájnja is az ő ne-véhez fűződik.

Rudy Ricciotti

Algírban született, olasz származású fran-cia építész. Hírnevet az 1994-ben épült Vitrolles-i stadionnal szerzett. Jelentősebb

munkái: Montmajour apátság helyreállítása Arles-ban, a Béke hídjá Szöulban, a potsdami Nikolaisaal Filharmónia, a párizsi Grands Moulins ipari műemlék rekonstrukciója. 2006-ban neki ítelték a nemzeti építészeti nagydíjat Franciaországban. Fekete Pavilonját 2007-ben Mies van der Rohe-díjra jelölték. Jelenleg kiemelkedő tervezési munkái, a teljesség igénye nélkül: a Paris Rive Gauche – T8 tömb beépítése (iroda-kereskedelem-lakás funkció), a szintén párizsi Jean Bouin Stadion, Marseilleben a Mediterrán Civilizáció és Kultúra Múzeuma.

Jo Noero

Jo Noero fokvárosi építész az elmúlt években számos jelentős nemzetközi építészeti díjat söpört be, a World Leadership-díjat (London), Maryland Institute College of Arts Dedalo Minosse-díját, a Chicagói Atheneum nemzetközi díját, és első Európán kívüli építészként a RIBA rangos Lubetkin-díját. Korábban nyerte el a Ruth and Ralph Erskine-díjat. A Noero Wolff Archi-

tecs alapítója, Dél-Afrikában és az Egyesült Államokban tervez, a Fokvárosi egyetem professzora. Kulturális, oktatási projektek és lakóházak tervezője, legjelentősebb munkája a fokvárosi Red Location Museum for Struggle.

Andrija Rusan

Horvát építész, az ORIS magazin alapítója és tulajdonosa, számos könyv szerzője, a horvát kortárs építészeti szakértője. Számos kiállítás és workshop résztvevője, kurátora, egyebek közt a Brick-díj kitüntetettje. Számos zágrábi középület, irodaépület, bank tervezője.

A magyar kollégák közül Zoboki Gábor építés, illetve tervezés alatt lévő, a fenntartható építés kritériumainak megfelelő nagyméretű projektjeit ismerhetjük meg, illetve a Zoboki, Demeter és társaik szárnypróbálgatásait a hatalmas kínai piacon. Bemutatkozik a helyszín is, a t2a iroda által tervezett új sportcsarnok, kalauzaink Turányiék lesznek.

Program:

- 8.00 Regisztráció
 - 9.00 Meglepetés műsor
 - 9.15 Köszöntők: Louise Cox UIA-elnök, Fegyverneky Sándor országos főépítész, Pokorni Zoltán polgármester
 - 9.45 Zoboki Gábor előadása
 - 10.15 Kávészünet
 - 10.45 Jo Noero (Dél-Afrika) előadása
 - 11.45 Hani Rashid (USA) előadása
 - 12.45 Ebéd
 - 14.00 Andrija Rusan (Horvátország) előadása
 - 15.00 Rudy Ricciotti (Franciaország) előadása
 - 16.00 Kávészünet
 - 16.30 Mai kihívások – vitafórum (résztevők: Louise Cox, a régió építészszövetségeinek elnökei; vitavezető: Csanády Pál)
 - 17.30 Bemutatkozik a helyszín (Turányi Gábor, Turányi Bence előadása)
 - 18.00 Zárszó, épületlátogatás
- Levezető elnök: Kálmán Ernő MÉSZ-elnök
<http://www.archiweb.hu/kongresszus/>

Falufejlesztési Társaság – Magyar Építőművészek Szövetsége

Csütörtöki Iskola Programozata – 2009. tavaszi félév

2009. március 26.

Molnár V. József néplélekrajz-kutató AZ EMBERÉLET SZENTSÉGE

A régiségben a Mindenség parancsa, ritusrendszere szabályozta az ember természetes közösségeinek (család, nemzetség, törzs) életét. A hajdan volt Kerek-világban a mindenség lélekrajzát valósította meg az ember, s hagyta mintául, kovászként mireánk. A hétköznapi szentségét, a mindennapi ünnepeket. Hiszen minden gyermek – bárhol is születik a világra – tudatmögöttijében e gondolkodás ősi formáit hozza. A Mindenség rendszeréhez való igazodás adottságát és gyönyörű óhaját.

2009. április 23.

Dr. Düll Andrea pszichológus EMBER AZ INFRASTRUKTÚRÁBAN

A környezetpszichológia a környezet és az ember viszonyának kölcsönhatásával foglalkozik, ahol a környezet részeit jelentő tárgyak/helyszínek és az emberi oldal

(események és maguk az emberek) egymástól függenek, azaz tranzakcióban állnak. Így a viselkedés a környezeti sajátosságok oka és következménye is egyben, és ez az állítás fordítva is igaz. A változásnak tehát nincs „eleje” vagy „vége”, az ember-környezet adott konstellációja ok és okozat egyszerre. A környezet ügye azonban ennél jóval tágabb, és egzisztenciális értelemben is egyre fontosabb kérdés – valójában minden ember, az emberiség túlélésének ügye.

2009. május 21.

Dr. Kopp Mária egyetemi tanár / MTA A MAGYAR NÉPESSÉG ÉLETMINŐSÉGE

Ma Magyarországon a középkorú, 45–65 éves férfiak halálozási arányai abszolút értékben is magasabbak, mint az 1930-as években voltak, és a középkorú nők halálozási arányai is jóval magasabbak, mint az európai átlag. Ez a jelenség a magatartástudomány, a népegészségügy, az orvostudomány, a biológia számára rend-

kívüli új kihívást jelent. Az eddigi magyarózi hipotézisek nem alkalmasak ezeknek az igen rövid időtartam alatt lejátszódó egészségi változásoknak az értelmezésére, ezért fordult a legkiválóbb nemzetközi kutatócsoportok érdeklődése az utóbbi évtizedekben régióink felé.

MÉSZ Könyvtár

Nyitva tartás:

hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig

Új könyvek:

- ÁMK Ki kicsoda? Egy innováció eseményei és szereplői (1966–2006) – a főszerkesztő Jeney Lajos ajándéka;
- KÓS Károly: Könyv a lovakról – a kiadó Kós Károly Alapítvány ajándéka;
- HERCZEG Ágnes: „Szép és kies kertek” – a szerző ajándéka.

Köszönet az ajándékozóknak.

Szeretettel várjuk régi és új könyvtárlátogatóinkat a fenti időpontokban.

In memoriam

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **FÖLDÉNYI KORNÉL** okleveles, aranydiplomás építész-mérnök 2008. XII. 16-án, életének 83. évében, házasságának 48. évében türelemmel viselt, hosszú betegség után elhunyt.

Földényi Kornél Aradon nőtt fel és a háború után 1946-ban jött át Szegedre, majd Budapestre – ahol onnerejéből végezte el a

Műszaki Egyetem Építész-mérnöki Karát (1952–1957) – miközben portrérajzolásból tartotta fenn magát. Később mint építész a Műegyetem Győri Karának és épületeinek létrehozásán dolgozott. Az 1960-as években a Budai Mátyás-templom helyreállításán dolgozott, pályája alatt családi házakat, lakóépületeket, nyaralókat tervezett. Az 1970-es évektől a nehézipari Miniszté-

rium Beruházásainak építész főmérnöke, majd az Állami Fejlesztési Bank építész Főmérnöke volt nyugdíjba vonulásáig – itt többek közt a Paksi Atomerőmű Beruházás vezetése, építészként való felügyelése, lebonyolítása volt egyik feladata. Szabadidejében közel száz aquarell és művészi olajfestményt festett.

Építész munkásságát fia vette át, ill folytatja.

Meghívó

A táj- és kertépítészeti tagozat tisztújító gyűlést tart 2009. február 18-án (szerdán) de. 10 órakor a MÉK, Ötpacsirta u. 2. sz. alatti épületében, a Kós-teremben. Határozatképtelenség esetén a megismételt gyűlés ugyanott, aznap 10 óra 30-kor lesz megtartva.

Tervezett program:

- A tagozatvezető megnyitója
- Levezető elnök választása
- Szavazatszámoló bizottság megválasztása

Napirend elfogadása.

Tervezett napirend:

- A tagozatvezető beszámolója
- Kérdések, hozzászólások a beszámolóval kapcsolatban
- A tisztújítást előkészítő jelölőbizottság beszámolója
- Jelölések, a jelöltek bemutatása
- Szavazás, a tisztségviselők megválasztása
- Zárszó.

A MÉK-szabályzatok szerint választandó tisztségviselők:

- Szakmai tagozat vezetője
- Szakmai tagozat vezetősége: 3 fő + 2 fő póttag
- MÉK küldöttek: 4 fő + 3 fő pótküldött
- Táj- és kertépítészeti vezető tervezői szakmai minősítő bizottság: 5 fő + 3 fő pótküldött
- Településrendezési zöldfelületi és tájrendezési vezetőtervezői szakmai minősítő bizottság: 5 fő + 3 fő pótküldött.

Mindenki írásbeli meghívót is kap majd a tagozatvezető és a jelölőbizottság beszámolójával együtt.

Ezúton kérem a tagokat, hogy legyenek szívesek részt venni a tagozati gyűlés munkájában!

Szabó Gábor

Táj- és kertépítészeti tagozat vezetője

Közlemény

ÉRTESÍTEM a Tisztelt Kollégákat, hogy az **EGERSZALÓK HRSZ.: 0112/6-ON ÉPÜLŐ GYÓGY-ÉS WELLNESS SZÁLLODA**, valamint strand módosított kivitelezési terveit elkészítettük és leszállítottuk. Egy másik szerződésünk szerint, a szálloda építése alatt tervezői művezetést végeztünk. A teljesített szerződések pénzügyi szempontból lezáratlanok. A beruházó a Szalók Holding Zrt. A pénzügyi lezárásig a szerzői jogunkról nem kívánunk lemondani. Kérem a Tisztelt Kollégákat, hogy a MÉK Etikai-Fegyelmi Szabályzata értelmében ne vállaljanak tervezési megbízást a tárgyí ingatlanra.

Forma Zrt. Keszthely, Rákóczi u. 3.

VALKO®-BIZTOSÍTÁSOK

- kiemelkedő fedezetekkel
- egyedi feltételekkel
- speciális szakmai felelősség-biztosítási védelmet ajánl

• segíti Önt a biztosítási védelem működésében és az esetleges károk rendezésében

e szakmai terület kiváló ismerője, a Magyar Építész és a Magyar Mérnöki Kamara és tagjaik biztosítási képviselője, a

VALKO®-INTERNATIONAL

Biztosítási Alkusz, Képviseleti, Tanácsadó és Szakértői Kft.

H-1066 Budapest, Teréz krt. 40.

Tel.: (36-1) 331-9677, 269-5408, 311-3087

Fax: (36-1) 331-9584

URETEK® MŰGYANTA INJEKTÁLÁSI TECHNOLÓGIÁK

- ✓ bontás, feltárás nem szükséges
- ✓ időtálló megoldás
- ✓ tiszta és gyors kivitelezés
- ✓ családi háztól az ipari létesítményekig

Kizárólagos magyarországi kivitelező!

